

GAZETA TRANSILVÂNIEI

Inseratele se primesc la administrație. Prețul după tarif și în valoare. Manuscrisele nu se înapoiază.

ZIAR POLITIC NAȚIONAL.

Proprietar: Tip. A. Mureşianu: Branice & Comp.
Redactor responsabil: Ioan Făgărăşan.

**Redacția și administrația:
Strada Prundului Nr. 15.**

Principiul de naționalitate — un moft.

Me sună necontentit în urechi pasajele din urmă ale declarațiunii de război făcută de bărbății de stat perfizi și de regele României fără nici o autoritate, Monarhiei noastre, în loc să-și arate recunoștința pentru binefăcările primite dela ea între toate împrejurările și mai ales pentru întemeierea existenței sale. În acele pasaje pitulic slăbănog și presumptuos își motivează atacul nesăbuit față de uriașul generos cu scopul de a elibera poporul românesc din Transilvania și Ungaria din robia maghiară. Câte fraze goale atâtea minciuni grosolane și câte afirmațiuni atâtea acușe fulgerătoare în contra sa însuș și în contra faptelor sale proprii.

Mai înainte de toate este fapt absolut incontestabil, că Românii din Transilvania și Ungaria nici când n-au apelat la ajutorul lor și n-au cerut să-și măntuiască din nici o robie, — pur și simplu pentru că noi am avut și avem o soartă de sute de ori mai bună decât poporul din România. Starea noastră culturală, economică, socială și politică este dovedită cu date nerăsturnabile, ca fiind cu mult superioară cetățenilor români din România. Cât pentru neajunsurile, care au avut să le îndure cetățenii neromâni de acolo, ele sunt notorii și presa respectivă s'a făcut ecoul tuturor plângerilor destul de amare, care veniau dela un stat mic național cu pretenții de apărător al principiului de naționalitate. Vorbele late și umflate au fost puse în curs de niște necăpătuți pigmei ai politicii naționale intransigente trecuți peste munți cu binecuvântarea părintelui Lucaci — vecinului candidat de arhierie și bogăție, de tristă memorie — și în cântecul bardului fără strună Goga — băiatul răsfățat al sorții.

Acum, când trădarea lor josnică a avut efectul de a inversa și mai tare poftă de luptă a fiilor neamului nostru și a le ofeli brațul întru apărarea tronului glorios al Habsburgilor și patriei noastre iubite chiar în contra fraților lor denaturați cutropitori; acum, când sperjuriul lor s'a răsunat în modul cel mai cumplit prin armele glorioase ale puterilor centrale nebiruite; acum, când birutorii generosi le-au oferit dreapta de pace atâtătorilor nemernici, anpantei nesăfoase și seducătoare, ca să se curme acest război ucigător și ruinător pentru omenimea întreagă printr'o pace cinstită și binefăcătoare: acum ies la iveală ghiarele pisicii și cele zece puteri aliate contra noastră declară pe față cu o nerușinare ne mai pomenită, că ele voesc să continue lupta până când vor introniza principiul de naționalitate și vor desmembra puterile centrale și aliatle lor și-și vor mări astfel teritoriile imperiilor lor.

Mintea omenească stă în loc în fața unor declarațiuni atât de îngâmfașe și de contradicătoare cu cele mai elementare principii de umanitate și echitate, răsturnate prin însăși starea faptică a lucrurilor și prin tinta aspirațiilor lor nenaturale. Urmează oare Anglia

vreun principiu național față de Irlanda, față de Buri, în Egipt, în Indii și în celelalte colonii? Urmărește Franța principiul național în recucerirea provinciilor dela Rhin aparținătoare imperiului german, cum s'au declarat ele însele după războiul din anul 1870/71? Există principiul de naționalitate în cerința de reconstituire a Belgiei unitare, când știut este, că lupta dintre Flamanzii și Waloni se dă de multe decenii tocmai pe acest principiu? Are Rusia pretenția de a urmări un principiu național, când tinde la ocuparea Constantinopolului și a strătorilor din Dardanele, fără să fi regulat mai întâi chestiunea polonă, chestiunea finlandeză, chestiunea ucrainiană, chestiunea basarbiană și a celorlalte semniții din imperiul-mozaic rusesc? Gânditu-s'a antanta la Români din Valea Timocului și Macedonia, când apăra existența Serbiei regicide, devenită prin acest fapt nevrednică să mai existe pe harta Europei? Dar nenorocirea Greciei tot principiu național al antantei este? Contrazicerea flagrantă între declarațiunile și faptele antantei pe deoparte, iar pe de altă parte între tendința de a înfăptui un principiu național desmembrând un stat și alipind teritorii răpite la alt stat, este atât de bătătoare la ochi, încât și un orb o poate vedea.

Dar această contradicere este la iveală cu mai mare putere la România și la scopul trădării ei. Fapt incontestabil este, că între poporul nostru și între cel din România nu există nimic comun nici în caracter, nici în aspirațiuni, nici în sentimente. Limba și legea comună n'au putut crea acea afinitate sufletească între aceste popoare din simpla cauză, că elementele constitutive și mediul de dezvoltare a fost cu totul altul. Și aceste fapte se confirmă exact prin toate declarațiunile bărbăților competenți și prin toate manifestațiunile vieții. Cine a avut ocaziune să cunoască oamenii și curentele din România și să facă comparațiune între noi și ei, trebuie să ne dea dreptul când afirmăm, că diferența este ca între cer și pământ și că față de noi n'au avut și de aci înainte nu vor avea nimic mai puțin decât dragoste frățească și bune sentimente de desrobire, când dânșii gem în robia întunerecului, în robia mizeriei și în robia ciocoismului, iar noi îi compătîmim și-i condamnăm pentru pacostea, ce ne-au adus-o pe capul nostru fără de nici o vină.

Actul acesta de trădare a României credute și usurate trebuie înșirat alături de celelalte acțiuni perfide ale antantei, de a ademeni pe cei slabi de ingeri și a-i avea ca obiecte de compensațiune cu care să-și achite despăgubirile la masa verde de pace. Antanta știe doară, că prin realizarea scopurilor României s'ar altera și mai tare principiul de naționalitate în acest stat, după ce în 1913 s'a mai călcat odată față de Bulgari. Nu iubirea față de noi, nici principiul național, a mână României în război în contra aliatelor ei naturale, în contra puterilor centrale, ci nenorocita poftă de măriș și lăcomia sugerată de antanta. Nu s'a mulțumit cu teritoriile câștigate cu atâtă ușurință acum patru ani, ci după pilda cânelui din fabulă, care

și-a văzut umbra în apă cu buca de carne în gură, s'a aruncat în valuri să mai prindă și buca cealaltă și astfel și-a aflat peirea.

Convingerea noastră intimă este, că în cazul de față principiul de naționalitate iscodit de antanta este un simplu moft, pentru că poată vârlizăzie nouă între cetățenii statelor centrale și mai ales ai Monarhiei noastre, provocând bănuiala în suflete și atârând spiritele și așa destul de agitate în urma invaziunii joslne românești, care a produs atâtea victime. Cât ne privește pe noi Români, oricât de dureros ne-a atins acest nou flagel al sorții, ne vom reculege și din această pacoste și credincioși lealității dinastice și iubirei noastre de patrie tradiționale, ne vom îndoi optirile și jertfele de sânge și avere, pentru că să alungăm cât mai în grabă toți norii grei de bănuială și neîncredere, ce, pe nedrept, ne învăluiesc.

V—U.

O convorbire cu Petre Carp.

— Dela corespondentul nostru
de război.

București, Ianuarie.

La ministerul de interne întreb despre locuința lui Petre Carp și un vechiu și bătrân presidiarist, care prezintă acum ministerul (cățiva servitori îmbătrâniți de vreme mai păzesc scările, coridoarele și par a aștepta p-orcării înaintea odăilor de oficiu, în care nime nu mai face serviciu), scrie această adresă pe un bilet albastru: Calea Dobanților 86.

Poliștutul român, care înainte de asta cu o jumătate de an, nu dădea, de sigur, nici un răspuns la o întrebare germană, salutând înaintea biletului, ce poartă numele lui Petre Carp. Și un passant alergă momentan după o căruță, când aude, că cineva voește a merge la Petre Carp. Numele acestui bărbat se pare, că a ajuns iarăși la valoarea în orașul acesta. A trebuit să-și simtă mai întâi soartea pe deplin, înainte de a-i da atențiune acestui bărbat, care a prevestit-o. Acum își ridică părțile în fața lui Carp, care s'a reținut corect. Mulți o fac aceasta, fiindcă se află în fața împrejurărilor faptice și pe cari nu le pot schimba, dar mulți sunt amici de-ai lui Carp, de mai înainte, i-au crezut totdeauna lui și s'au devotat intradevăr bărbatului onorific al României.

Petre Carp stă acum liniștit în palatul său din Calea Dobanților, într-ună înun, în care casa sătenească mică și josnică, stă situată între vile și proprietăți particulare pompoase. Un bărbat obosit, resignat; în război și-a pierdut un fiu și nu știe nimic sigur despre soartea celorlalți doi.

În oada de bibliotecă, pe care servitorul român mi-o deschide repede și tăcut, mă află deodată în fața lui Carp. O figură mică, mai curând frumoasă, decât robustă, cu un cap curios, surprinzător, pe care vitrina fotograficilor bucureșteni îl redau foarte nedesăvârșit, imperfect. După chipurile lor nu l-ai putea recunoaște pe acest bărbat. Nasul ce ese în afară, predominant față mică de pasare, monoculul apăsat în orbita ochiului așa că în acest ochiu singuratic e viață, în timp ce celălalt apare aproape a nu mai fi în întrebuintare.

O mustață deasă, albă ca zăpada dă feței lui Carp o trăsătură mai tare, închisă, aspră, expresia serioasă și pătrunzătoare. Acest bărbat vorbește limba germană aproape fără accent, neobosit, fiecare cuvânt îl e deopotrivă de la îndemână, nu caută întâi după întorsături, are imediat gata orice poziție, cum le întrebuintează. Observi, că a fost obicinuit deja de timpuriu, să cugete în această limbă. A fost doară student în Bonn. La vorbire își apelează capul înainte, ca și când ar fi foarte

obosit, lăsându-l uneori să cadă pe brațul răzimat pe spatele scaunului.

— Unul dintre fii mei a fost împușcat în război. Acea o știți doară, zice el. Al doilea era în Reg. 10 de artilerie. Reg. 10 de artilerie se afla în București, când nenorocirea ajunse asupra orașului. Nu știu, ce s'a întâmplat cu el. Al treilea era cuartir la diviziunea a 9-a. Și el era în București și acum a dispărut. Știe Dumnezeu ce se va fi întâmplat cu ei și dacă îi vom mai vedea.

Și după o pauză — capul său se odihnește pe deplin pe brațul cel stâng, văd numai părul său alb ca neaua pe tample.

Cu România am ajuns departe. Rele timpuri, Domnul meu. Am predicat doi ani în pustie. Cine nu, vrea să asculte, trebuie să simtă. Ați trecut doară peste jumătate România și ați văzut, cum arată țara. Țăranul s'a dus. S'a stricat. Războiul e un lucru frumos, trebuie însă să știți a-l conduce, trebuie să ai mijloacele, oamenii și tehnica. Oamenii, cari erau aici pentru război, îl țineau ca o afacere potrivită, folosi-toare, executată și purtată fără mari greutăți: Le vorbia despre o preumblare până la Budapesta. Domni povestiau — eu cred, că Ionescu, Brătianu și oame-ni săi — că o armată austro-ungară nu mai există intradevăr și că Germania se va feri de a trimite aici mase mai mari de trupe. Acestea vor fi în-trebuințate de necesitate în vest și est. Primele zile ale extasului victoriei au fost adevărat foarte frumoase, după intrarea în Ardeal, dar după paispre-zec zile deveniseră neliniștiți și nu se mai încredeau în rezultate. După în-frângerea dobrogeană începură chiar și optimiști a recunoaște serioșitatea situațiunii, dar atunci deja era prea târziu. Eu însumi mi-am făcut datoria, dând de știre, în public, adevărul în ziarul meu și anunții oameni și între patru ochi. Dar nu voiau a-mi crede. Acum îmi cred...

Ajungem să vorbim despre memoria bilul consiliu de coroană, care a hotărât declararea de război Austro-Ungariei și Carp îmi repetăză cuvintele, cari au fost ultimile cătră regele său:

„Eu vă dau pe cei trei fi ai mei, îmi sistez ziarul meu, deoarece nu voesc să vă mai fac inconveniențe, dar fiindcă învingerea României trebuie să fie învingerea Rusiei, doresc, ca România să fie bătută.”

Delicate și aproape fără sunet ies aceste istorice cuvinte din gura bărbatului, care le-a rostit în cea Duminecă de August, îmi iau carnetul, îmi notez cuvânt de cuvânt, cu grije, citeșc încă odată propozițiile și Carp zice:

— Da, așa a fost. Atunci am văzut pentru ultima oară pe regele. Plecai, eu nu mai aveam ce căuta aici, unde se hotărâse nenorocirea. Ce se va întâmpla acum cu noi, a mă gândi la aceea sau de a zice, îmi cade greu. Eu nu știu, România va avea lipsă de multe decenii, de va mai fi iarăși România, spre a fi țara aceea, care a fost înainte de război. O astfel de țară nu poate învinge și suplini un asemenea război în câțva ani. Trebuie să se înceapă a se lucra dela început. La întrebarea după cei vinovați crede Carp, că pe lângă politicianii devotați Ententei, regina a influențat foarte nefavorabil asupra regelui: Totuși la ea ar fi escusabil, la ea a fost un fel de convingere, poate patriotism, vocea sângelui. Că o principesă englezo-usă, în astfel de timpuri, a lucrat așa și nu altcum, nu trebuie să ne mire mai departe. Regele a fost prea slab de a pune rezistență soptrilor continue, atârărilor deschise și ascunse. Despre adevărul raport de forță pentru război n'a fost niciodată bine informat și se pare a-l fi lăsat intenționat în neclaritate cu privire la situația militară a Puterilor Centrale.

Eu însumi — zice Petre Carp — nu l-am mai revăzut după consiliu de coroană, dar mi se spune, că el cu toate comunicațiile de natură optimistă, rostite din gura lui, ar fi în realitate un om izolat și timid.

Întreb eu; Nu credeți Excelență, că asupra regelui, asupra lui Brătianu și Ionescu superioritatea militară le-a venit întrun mod surprinzător, că ei nu s'au cugetat la o astfel de lovitură decisivă?

La aceasta Petre Carp zice:

— Aici erau așa orbii de a crede, că Germania va lăsa pe Austro-Ungarie în năcaz, o va abandona. Se spera apoi la Sarrail. El trebuia să se arunce, concentrând multă trupă la sine. Nenorocirea era, că România avea să poarte războiul pe un front de 1400 Km. cu 500,000 oameni. Ajutorul rusesc a fost o promisiune, care n'a fost ținută. Trimiteri abundante de trupe și procurarea materialului de război, ar fi înclinat, cel mai puțin, operațiunile Puterilor Centrale. Astfel însă nu avură Rușii ceva de făcut mai grabnic, decât să-și asigure propria lor aridă și pe Români să-și lase înșiși de capul lor. În Dobrogea da intradevăr au fost ruși. Dar ce a folosit.

Petre Carp tace. Apoi își ridică capul, ochiul său străluce sub monoculul încadrat cu negru...

Despre România de fapt, zice el, nu vă pot spune nimic nou. Mă află doară în o situație așa de grea. E în fine patria mea natală.

Pentru acest bărbat liniștit, re-întors în sine, răsună din cuvântul patria natală un sentiment propriu. Cu siguranță el iubeste România și nefericirea țării sale apasă asupra inimii sale și satisfacerea înțelepciunii profesionale sale, nu poate să ajute intracoloco, că totuși așa s'a întâmplat. Că sfârșitul, pe care l-a prezis el, intradevăr sfârșit a fost.

„Pester Lloyd.“ Stegried Geyer.

Amintiri din „România mare.”

RAPORTUL

lecătorului de primar Friedrich Fabricius, din Braşov, din timpul ocupării oraşului liber regesc Braşov prin duşmanul român, dela 29 August până la 8 Octombrie 1916.

— Urmare. —

După așteptarea cam de o oră apără sus pe cal colonelul Darvari, un major și un căpitan al trupeii românești și după ce D-ii se aflau la o distanță, cam de zece pași departe de noi, îmi descoperii capul și mersei cățiva pași înaintea lor.

Am rugat, cu puține cuvinte, rostite în limba germană, pe D-l colonel, să cruțe populațiunea orașului, fără deosebire de naționalitate, precum și interesele orașului și însuși orașul, după posibilitate; orașul este liber de milție, cetățenii sunt liniștiți și privesc resoluți la lucrările viitoare.

Colonelul Darvari păru că nu înțelege cuvintele nemțești și astfel rugai eu, din mijlocul reprezentanților orașenești pe membrul Dr. George Bainescu, de a repeta aceleși cuvinte în limba românească, ceese el și făcu.

Colonelul Darvari răspunse într'o vorbire eu tonul liniștit, bine pregătit și mai lung, la această agrăire și zise înainte de toate: „că vin nu ca niște barbari, ci ca răboinici, și voeac a scuti și apăra orașul și populațiunea, după putință, de orice nenorocire și desastru, dar pretinde ascultare și supunere necondiționată și necondiționată urmăre a tuturor ordinațiilor, pe lângă pedeapsă de moarte. Noi trebuie să ne reîntoarcem în oraș și să-l așteptăm în casa sfatului, unde voește a denumi un primar și un căpitan de poliție pentru oraș.”

Atunci ne-am reîntors în oraș, în timp ce soldații — în frunte cu colonelul — intrară în oraș.

În timp ce noi ajunserăm pe jos în edificiul magistratului din strada Porții, soldații români ajunseră pe piața principală (piața Francisc Iosif), unde însuși colonelul Darvari ținu o scurtă vorbire respective agrăire cătră populațiune. De aci dusei în jos pe colonelul și-l condusei în oficiul magistratului, unde se ținu ședința.

În această ședință fui eu depus cu următoarele cuvinte: „Eu n'am nimic de obiectat în contra persoanelor primarului, dar împrejurările cer, ca să-l depenz din serviciul său și să denumesc un primar român.”

Colonelul adresă apoi cătră cetățenii orașului, apărăți în mod număr, o

În sală pretensiunea: „Cine dintre cei de față sunt maghiari, să se ridice”, ceace și urmă. După aceea orădană se ridice cei de naționalitate germană și ca încheiere chemă el pe domnii de naționalitate românească la sine, pe care li lasă a se prezenta câte unul pe rând.

La propunerea d-lor de naț. română angajă el de primar pe Dr. George Baiulescu și la proiectul acestui primar denumi pe Dr. Nicolae Vecerde de căpitan de poliție.

Atunci colonelul Darvari întreabă: „Dacă stați ungar a dus ca ostatici și anume câți, din mijlocul românilor brașoveni”. După ce i-am comunicat, că au fost duși 4 astfel de ostatici, se exprimă, că el cere 40 de ostatici și adică în primul rând din linia domnilor maghiari și dacă cei 40 nu s'ar împlini din șirul acestor cetățeni maghiari, în al doilea rând din linia sașilor și germanilor.

Acești ostatici trebuiesc a fi puși la dispoziție până în ziua viitoare, altcum orășul ar fi bombardat.

După aceea lasă colonelul Darvari, să se cetașcă, din partea adjutantului său o ordinațiune mai lungă adusă cu sine, care apoi mai târziu a fost publicată în general.

Colonelul Darvari și adjutanții săi părăsiră la aceasta oada de ședințe și cetățenii se împrăștiară în oraș.

În ziua următoare apărui eu în oficiu, spre a reprezenta interesele cetățenilor și spre a înainta plângerile și greutățile acestora, totuși n'am fost lăsat în serviciu de un post așezat acolo.

Nu mai cu mare greutate mi-a succedat să ajung în oficiu, unde imediat m'am rugat, să mi se ofere un certificat, în baza căruia să mă pot mișca liber în oraș, pentru că să-mi pot îndeplini datorițele mele ca primar rămas aici.

Acest certificat însă mi-a fost negat din partea comandamentului.

După ce altor cetățeni li s'au dat astfel de certificate, presimții imediat, că eu voi fi fost privat ca ostatic și nu mai cerui certificat.

Postul dela poartă mă lasă, de-oarece într'acestea primarul român mă prezentă a celui, să intru și să ies, după această întâmplare neclarificat, astfel, că puteam să merg în oficiu, după bunul plac al meu, ceace am și făcut de repetite ori, pentru de a da ajutor greutăților felurile ale concetățenilor mei.

Primarul român și căpitanul de poliție s'au purtat totdeauna în mod onorabil față de mine, totuși eram necesitat totdeauna să stau într'o odaie învecinată atunci când apăreau la mine, probabil pentru că nu aud, ceace se trata în localul oficial și după ce în oada apropiată trebuia să aștept adeseori mai multă vreme, eram necesitat uneori a bate în ușe, pentru de a fi eliberat.

În decursul înaintea amezei, pe când eu discutam în odaia primarului cu oțiva domni ai populației românești, deodată ușa fu smucită și pași înăuntru un oficer mai înalt cu următoarele cuvinte: „Cine sunteți voi aici”? La aceasta mă prezentai ca primarul orașului Brașov, el se așeză în mijlocul odăii și îmi o adresă cătră cei de față în cuvinte aspru răsunătoare. În decursul vorbirii sale, se puse aspru în vorbă cu adjutanții apărui deodată eu el, căci aceștia în decursul adresei lui lăsară ușile să umble. Fără nici un cuvânt de rămas bun se îndepărtă acest domn, întocmai așa după cum apăruse. Înainte de a-și ținea el vorbirea, se adresă el cu cuvinte răutăcioase la un domn ce stătea în apropiere, zicând: „Că pentru că își ține mâna în buzunar; să și-o scoată din buzunar.” Acest domn era din întâmplare chiar un român și adică un funcționar de stat pensionat, care la această provocare bruscă se făcuse alb ca creta de spaimă și și smulse mâna din buzunar. Mai târziu îmi povestii acest domn pentru ce se înspăimântase așa de tare. El avea adică în buzunar un revolver, spre a-l duce — conform ordinațiunii — să-l predea autorității polițienești, dar nu putea, deoarece el fusese surprins aici de acest domn. El credea, tremurând din întreg corpul: „Dacă domnul oficer m'ar fi întrebat, că ce am în buzunar și ar fi aflat revolverul, aș fi avut a mă aștepta la lucrul cel mai groaznic.”

Din banii lăsați mie din cassa orașenescă, am făcut diferite plăți; această împrejurare a ajuns la urechile primarului român, la ceace, cu o ocazie mă întrebă de acești bani cu a daugerea, că el nu are bani, pentru a-coperirea speșelor orașenești și că el va avea lipsă de bani, după cum prevede. Această observare încă, pe când și împrejurarea, în deosebit, că după toată probabilitatea, eu voi fi dus ca ostatic și transportat de aici, cu care ocaziune îmi vor fi luați toți banii orașenești, mă hotărâi, să mă lipsesc de bani. O făcu aceasta în modul acela, că partea cea mai mare de bani, împărțită, am predat-o la doi foști funcționari orașenești demni de încredere, mie bine cunoscuți, înaintați în vârstă, despre cari puteam presupune, că nu vor fi duși ca ostatici — sub o discreție riguroasă — spre păzire și îngrijire,

de oarece eram convins, că la mine ar putea face o rechiziție, din precauție, și banii fiind aflați, ar fi putut ajunge în mâni nechemate. Eu oprii numai o parte mică, de circa 10,000 cor. în posesiunea mea.

Îngrijii uneltele agricole.

Confratele nostru „Kronstädter Zeitung” a publicat zilele trecute un articol, intitulat: „Lipsă amenințătoare de uneltele economice în Ardeal”, pe care îl reproducem mai la vale. Din cele ce conține se vede nevoia cea mare de a-și îngrijii fiecare uneltele agricole, cât mai bine spre a întâmpina astfel lipsurile, cari ne vor amenința în această privință, în cazul că nu s'ar lua la timp măsurile necesare prevenitoare. Sperăm însă, că guvernul nostru va interveni și în această chestiune evitând astfel o situație păgubitoare, pentru economia noastră.

Apelul extraordinar al industriei de fer și oțel pentru scopurile armatei, aduce cu sine o lipsă neobicită în producțiile acestor utensilii, în articolele necesare cetățenești, pe care, pe câtă vreme tratează despre obiecte de fapt neapărat trebuincioase, ar trebui să-l prevenim cu toate mijloacele. Această țesă nu are lipsă de o dovadă mai departe, cel mai puțin în cazul, când această lipsă amenință a se extinde asupra uneltelor economice, întrun mod îngrijorător. E clar fără altă dovadă mai detaliată doar, că procurarea acestora pentru totalitate posedo o importanță urgentă, întocmai precum, de exemplu, aceea a granatelor sau a gloanțelor de infanterie, căci doar fără de astea pământul nu poate fi lucrat și nu pot fi produse roade pământești.

Durere, amenință Ardealul atât de tare încercat prin invasiunea românească, în urma despoierii și jefuirii fabricii de fer Szentkeresztbánya, care a fost luată în arândă de marea ferărie de aici Kamner și Jekelius și pusă în acțiune, amenință zic pericolul de a rămănea în primăvara aceasta pe deplin neprovăzut cu pluguri de fier, sape și lopeți, căci nu i-a succedat firmei, ca să câștige un director destoinic, în locul directorului Lantzky mort în decursul refugiului. Inginerul Otto von Böhmech, privit de firmă ca urmașul lui Lantzky, a intrat de prezent în armată ca locotenent de honvezi și petițiunea bine întemeiată de eliberare, n'a aflat, durere, considerațiune, așa că fabrica, în lipsa unui conducător tehnic, nu poate fi pusă, deocamdată, în activitate. Deficitul încărcăturilor de câte 12—15 vagoane din timpurile normale producției sumare de fabricate ale fabriciei, se va face în partea noastră de țară, unde prin invasiunea dușmană extraordinar de multe uneltele economice s'au pierdut, sau s'au nimicit, de data aceasta, îndoit și întreit simțitor, pentru că altă fabrică nu pot lua asupra însărcinării, de prezent, în aceste articole.

În asemenea cazuri ar fi de recomandat, ca petițiunile de eliberare să nu fie terminate după un șablon oarecare și să poarte socoteală de o trebuință omenească, nu numai pentru ținutul apropiat al fabriciei, ci pentru o parte întreagă de țară. Săptămânile trăite în capitala țării, în refugiu, ne-a scos nouă ardelenilor în nenumărate cazuri la iveală, cum atât de mulți oameni destoinici, ca „neapărat trebuincioși” petrec timpul în bănci și oficii cu puțin lucru, în vreme ce în astfel de cazuri importante extraordinare, precum e cel de față, terminarea de șablon a rugării de dispensare, vatămă recolta unei părți întregi de țară, întrun mod nemăsurat, ba în multe locuri o face aceasta de tot imposibilă.

Am dori să atragem atențiunea, în acest caz, a autorităților competente, în mod deosebit, să facă cu puțință, ca îngrijirea noastră pentru mijloace de traiu în țara binecuvântării” să nu devină mai rea, precum, durere, este deja acum. Aceasta încă aparține la „lupta dinapoia frontului” și este necesară deasemenea la perseveranța plină de glorie.

Știri diverse.

Vase scufundate. Londra 23 Ian. În ultimele zile am scufundat vasul japonez numit Kiengatamaru de 2588 de tone, vasele engleze numite Klampenborg de 1785 de tone, Sempul de 1087 tone precum și vasul numit „Cortu” pescuitorul de mine.

Lupte interne grave în Rusia. Geneva 25 Ian. Din evenimentele ce se petrec în Rusia astăzi să trage concluzia, că sau să schimbă cu totul situația actuală sau dacă nu, să prezintă, ca inevitabilă ruptură cu Duma. Rusia stă în fața la mari evenimente.

Rutterdam 23 Ian. Protopopov anunță în coloanele ziarului „Ruskoje Slovo”, că intrucat în Dumă se va mai critica guvernul și activitatea acestuia, va fi disolvată. În cazul acesta se va restrânge mult și libertatea presei și va fi pusă sub cenzura guvernului.

La aceasta „Ruskoje Slovo” adaugă, că chiar și numai de s'ar amăna Duma, totuși va ajunge libertatea presei precum și alte libertăți supuse la restricțiuni.

Se elatină frontul ruso-român. Geneva 23 Ian. 1917. Criticii militari dela foile Pariziene, atrag atențiunea asupra împrejurării, că Galații sunt imposibil de susținut timp mai îndelungat. După ziarul „Journal” operațiunile prezente deja încep a fi foarte primejdioase pentru întreg frontul ruso-român.

Odesa orașul rănților. Kopenhaga 23 Ian. După „Russkoje Slovo” în Odesa sosesc zilnic, transporturi mari de răniți. Din cauză, că nu mai e loc unde să-i plaseze, autoritățile militare an ordonat închiderea tuturor cafenelelor și prefacerea lor în spitale militare.

Comandamentul general rusesc urgencează înrolarea tinerilor de 18 ani din România. Zürich 23 Ian. Ziarul „Neue Zürcher Zeitung” i-se trimite din Iași știrea, că comandantii rușești ai armatei, nu sunt de loc mulțumiți cu desvoltarea de până acum a puterii armate române, și în consecință prind înrolarea cât mai grabnică și mai severă a acelor tineri din România cari au împlinit 18 ani, de oare-ce spun ei, că guvernul României, a făcut aceasta numai în parte.

Revolte sângeroase în Salenico. Bern 23 Ian. După știri sosite din isvoare demne de toată credință, în Athena a izbucnit revoluție grozavă contra venițeliștilor. Contra revolta a condus'o Cristodulos. Membrii comitetului revoluționar s'au refugiat, însuși Venizelos și-a aflat mântuirea pe un vas francez de răboiu.

Bande Albanexe contra Italicilor. Bern 23 Ian. 1917. Raportorul special al Ziarului „Petit Parisien” anunță, că bande neregulate de comitagii, au sădit și nimicit, legăturile telefonice toate, dintre Monastir, Sanctuarium precum și dintre Liaskovice și Gorice, pe cari le instalaseră Italia.

Presă greacă contra pretensiunilor Ententei. Rotterdam 23 Ian. Ziarul „Daily Chronicle”, anunță din Athena, că presa grecească întreagă respinge cu energie, dorința exprimată de Entente, cu și flota comercială greacă să fie pusă în serviciul Ententei.

Misiune militară italiană pe frontul francez. Roma 23 Ian. Agenției „Stefani” i-se anunță din Paris, că va sosi acolo o comisiune militară din Italia, pentru studiarea frontului francez.

Știrile zilei.

Erata. În Nr. precedent, la articolul de fond coloana a II-a s'a tipărit din greșeală în loc de „infernal” — inferiul.

Ziua onomastică a Maj. Sale împăratului Wilhelm în Brașov. Din prilejul zilei onomastice a împăratului Wilhelm, în 27 Ian. n., Sămbătă la orele 10 a. m. va avea loc un splendid serviciu divin în biserica neagră, care va fi precedat de sunetul clopotelor. Se va rosti o predică din partea protopresbiterului — vicar D. Herfurth.

După amiază la orele două, vor lua parte la banchetul corpului ofițeresc din restaurantul „Coroană” și căpeteniile autorităților precum și colonia imperiului german.

Seara la 8 ore se va da o reprezentațiune sărbătorească, festivă în sala de concerte a „Redutei.”

După prologul de deschidere, pe care îl va rosti d-soara Jella Lemény, se va reprezenta opera artistică plăcută „Heidelbergul de altădată” de Wilhelm Meyer-Förster.

După cum aflăm, luându-se considerare față de interesul mare, reprezentațiunea se va repeta de câteva ori, mai târziu.

Publicațiune. Târgul de vite și mărfuri în Szászsebes se va ținea în 26 Ianuarie.

Szászsebes, la 10 Ianuarie 1917. *Magistratul orașenesc.*

Nr. Mag. 1874/917.

Provoacare! Cătră economii rurali de a-și anunța priosul în legumăria făinoasă, și în măcinăturile din acelea.

În urma dispozițiilor luate de guvern, proviziunile de legumărie făinoasă, de pășit și alte, sunt a se anunța din partea proprietarilor numai în acel caz, când totalitatea proviziunilor de fasole, de mazăre, de linte și de pășat trec peste 30 de chg. — Cantitățile, oari trec peste 30 chgr și sunt permise de a fi reținute pentru economia casnică — se stabilesc prin autoritatea recviratoare, cu considerare la tate împrejurările.

Anunțările au să se facă în zilele de 29, 30 și 31 Ianuarie 1917 totdeauna înainte de prânz între orele 9—12 la Magistratul orașenesc (Strada Porții, 63 etagiu II).

Transgresiunea contra acestei dispozițiuni, se pedepsește cu toată asprimea și proviziunile în privința cărora s'a comis transgresiunea, se confiscă.

Brassó, în 23 Ianuarie 1917.

Magistratul orașenesc.

Antistia comunală din Feldioara anunță, că acolo se găsesc mai multe vite fără stăpân, și cari după

constatări făcute nu sunt din Feldioara și anume: 12 capete vaci de Pinzgau și de alt soi; 10 viței de vacă, 2 boi mari; 9 bouleni; 3 biveli; 4 viței de bivoli; 15 cai mari și 11 mănți. — Proprietarii în dreapta și reclama vitele până cel mai târziu la 10 Februarie 1917 st. nou, căci peste termenul acesta nu li se vor mai extrada. Dreptul de proprietate trebuie dovedit cu acte și cu martori.

Feldioara, 20 Ian. st. n. 1917. *Antistia Comunală.*

Evenimente pe mare. Berlin 23 Ian. Weiffbureau anunță: La o întreprindere a părților din forțele noastre de torpile, a avut loc în dimineața zilei de 23 l. e. la Hooften, o ciocnire cu forțe engleze ușoare de luptă, cu care ocaziune un distrugător inimic fu nimicit în luptă, un al doilea după luptă, fu observat în stare de scufundare, de cătră baloanele noastre. Dintre torpilele noastre, unul a ajuns, fiind avariat, în pericol de mare și a intrat, conform anunțurilor soșite, în portul holandez Ymuiden. Celelalte torpile s'au reîntors, în număr deplin și cu ațnasomate picioari. *Șeful admiralității maritime.*

Războiul mondial.

Situația.

Evenimentele mai însemnate nu s'au produs pe nici un sector al fronturilor noastre de luptă. Se poate vorbi în general de o liniște, care servește tuturor combatanților pentru prepararea de lupte noi și mari, cari de sigur vor reîncape îndată ce timpul mai favorabil o va permite aceasta.

Comunicat oficial al Marelui Cartier Austro-Ungar.

Budapesta 22 Ian. 1917. — În regiunea deluroasă a Odobescilor am respins atacurile trupelor de explorare dușmane. — În Wolhynia spre est dela Mielnica regimentul No 8 de infanterie din Brinn prin un atac de surprindere a pătruns în tranșeele rusești luând prizonieri 109 oameni de trupă și un oficer, capturant și o mitralieră și o aruncătoare de bombe, focul artileriei noastre bine îndreptat, a cauzat dușmanului pierderi îngrozitoare.

Frontul italian: Nu avem evenimente mai importante de anunțat. *Frontul sud-estic:* Spre sud dela lacul Ochraua trupele noastre au zădărnicit un atac inimic.

Höfer locțiitorul șefului de stat major.

Comunicatul oficial al Marelui Cartier german.

Berlin 22 Ian. 1917. *Frontul apusean:* La Lens în luptă de granate de mână am respins un atac mai slab englez. La Becovaux spre est dela Monson detașamente de ale noastre de explorare, în tendința lor de înaintare au pătruns în tranșeele franceze și li-a succedat a se reîntoarce aducând mai mulți prizonieri francezi și o mitralieră.

Frontul oriental: Liniă de luptă a principelui bavarez Leopold: Spre apus dela Friedricstadt, am respins atacurile de noapte ale mai multor detașamente volante rusești. *Liniă de luptă a arhiducelui Iosif:* În Carpații ostici în mai multe locuri am ajuns la lupte piept la piept, cari au decurs și s'au finit în favorul nostru. Spre nord dela Valea Oituzului din timp în timp a devenit mai violent fecul reciproc de artilerie.

Grupa de armată Mackensen: Spre apus dela Panciu o companie dușmană a atacat trupele noastre de siguranță așezate lângă Putna, ear a fost respinsă. *Frontul macedonei:* Afară de mișcările sporadice ale patrulilor de explorare rusești, nu avem nimic de anunțat.

Ludendorff șeful statului major.

Comunicat oficial german.

Berlin 23 Ian. *Frontul apusean.* Liniă de luptă a moștenitorului de tron Rupprecht: Spre nord-est dela Armentieres, detașamentele de recunoaștere bavareză au pătruns în tranșeele inimice și s'au reîntors cu oțiva prizonieri și mitraliere. Spre nord-vest dela Fromelles am respins trupele engleze ce înaintau spre noi, dealcum timpul numai când și când clar a împiedecat activitatea noastră de artilerie și aviație.

Frontul oriental. Liniă de luptă a principelui bavarez Leopold: Pe marginea Dînei și spre nord-vest dela Luck, a crescut în mod treptat focul artileriei. Spre vest dela Dünaburg apărătorii tranșeele noastre au alungat un detașament rusesc de jăture, care, în revărsatul zorilor, pătrunsesse în liniă primă a noastră.

Liniă de luptă a arhiducelui Iosif: În Carpații pădușoși și în unele locuri. muntoase dela graniță, cari se coboară spre Moldova, în vremea curată cejoasă s'au desvoltat lupte violente de artilerie. Trupe germane, austro-ungare cu ocaziunea luptelor anterioare dintre Slănic și Valea Putna au prins dela dușmani 100 de prizonieri și spre zud dela Valea Cașinului au respins atacuri mai puternice dușmane.

Liniă de luptă a generalului Mackensen: Încercările de relief dela cursul inferior al Putnei s'au sfârșit favorabil pentru noi. În Dobrogea trupe bulgare au trecut peste aripa dela gura sudică a Dunării, la Tulcea și țărmul nordic l-au ținut, cu toate atacurile rusești.

Frontul macedonean. Nu e eveniment de mai mare importanță. *Ludendorff șef. mar. cart. gen germ.*

Comunicatul oficial Austro-Ungar.

Budapesta 23 Ian. *Frontul oriental.* Trupe bulgare au ajuns, la Tulcea, țărmul nordic al brațului Sf. George. La cursul de jos al Putnei am respins atacuri rusești, spre sud dela Valea Cașinului, detașamente inimice au venit zădărnice în contra pozițiilor noastre. La grupa de armată a generalului Kövess, în diferite locuri foc mai violent de artilerie, mai departe spre nord, la trupele imp. și reg. nu e nimic de semnalat.

Frontul italian. În apropiere de Görz detașamentele noastre de prădare au ocupat un tranșeu inimic, aducând ca prizonieri 3 ofițeri și 134 oameni de trupă și capturant trei mitraliere, dealcum situația e neschimbată.

Frontul sud-estic. Nimic nou. *Höfer subșeful stat. maj. austro-ungar.*

Ultima oră.

Lupta dela Galați.

Geneva 23 Ian. Criticii militari ai ziarelor parisiene accentuiază, că întări-tura Galați abia ar mai putea fi susținută. „Journale” zice, că operațiunile militare înseamnă acum deja o grea amenințare asupra liniei întregi a armatei ruso-române.

Abonați și răspânși „GAZETA TRANSILVANIEI”.

Abonamentul pe un an	24 Cor.
„ pe 1/2 an	12 „
„ pe 1/4 an	6 „